

Jerzy Gruszka

PIERWSZE PÓŁ ROKU ZE SZCZEPEM "LICZYRZEPA"

Za datę powstania szczepu harcerskiego "Liczyrzepa" przy Szkole Podstawowej Nr 4 w Jeleniej Górze należy przyjąć datę wydania rozkazu organizacyjnego tj 23 października 1959 roku, lecz by do tego mogło dojść musiało upłynąć nieco czasu.

Pracę, jako nauczyciel historii, geografii, rysunków i języka polskiego (były to czasy, gdy wymiar czasu pracy nauczyciela wynosił 30 godzin tygodniowo), rozpocząłem w Szkole Podstawowej Nr 4 w Jeleniej Górze 1 września 1959 roku. Rozumiało się samo przez się, że jako harcerz poprowadzę drużynę.

Za datę powstania drużyn: męskiej i żeńskiej (dziwnie bezustannie hołdując zasadzie, że drużyna koedukacyjna jest najgorszym z możliwych rozwiązań) należy przyjąć dzień 15 września, w którym odbyły się pierwsze zbiórki. Dla mnie były to dwa kolejne spotkania w tym samym dniu.

Drużyny działały samodzielnie, choć w swoistej unii, co doprowadziło z czasem do przyjęcia struktury szczepu, jako wyrażającej faktyczny stan rzeczy. Szczep powstał po 7 tygodniach pracy drużyn.

Po przyjęciu struktury szczepu rady obu drużyn utworzyły radę szczepu. Przyjęła ona plan pracy na rok harcerski 1959/1960. Plan zawierał następujące zadania i przedsięwzięcia:

- **J e s i e ń** - miesiące: październik i listopad:
 - a) przygotowania do biegu i zdobycia stopnia ochotniczki, młodzika;
 - b) zakończenie okresu próbnego przez 32 Jeleniogórską Drużynę harcerzek i 47 Jeleniogórską Drużynę Harcerzy.
- **Z i m a** - miesiące: grudzień, styczeń i luty:
 - a) zimowe igrzyska sportowe;
 - b) wieczornica szczepu;
 - c) zakończenie okresu próbnego przez drużynyuchowe;
 - d) wstępne przygotowanie obozowe;
 - e) pogłębienie pracy ideowej w drużynach (prawo harcerskie).

- **W i o s n a** - miesiąc: marzec, kwiecień i maj:
 - a) uroczystość patrona szkoły - gen. Karola Świerczewskiego;
 - b) rozpoczęcie prac przy Harcerskim Parku (obok boiska);
 - c) gromadzenie funduszy obozowych;
 - d) zdobycie II stopnia harcerskiego przez funkcyjnych;
 - e) powitanie wiosny;
 - f) udział w defiladzie 1 -Majowej.
- **L a t o** - miesiąc czerwiec:
 - a) letnie zawody sportowe;
 - b) zlot Hufca lub biwak szczepu;
 - c) zakończenie przygotowań obozowych.

Ustalono też plan wycieczek drużyn, przewidując następujące wycieczki w poszczególnych miesiącach:

- listopad - zamek Książ;
- grudzień - Lwówek - Lubań - Świerzawa;
- styczeń - Wrocław;
- luty - cztery wyprawy poszukiwawcze po Jeleniej Górze;
- marzec - Szklarska Poręba
- kwiecień - Siedlęcín;
- maj - Sobótka, Zagórze Śląskie;
- czerwiec - Śnieżka.

W pierwszym półroczu komendant szczepu wydał siedem rozkazów, odczytanych bądź na zbiórkach drużyn, bądź przed frontem całego szczepu.

W rozkazie L. 1 z 23 października zawarł sprawy organizacyjne szczepu. Szczep "Liczyrzepa" tworzyły dwie drużyny: 32 Jeleniogórska Drużyna Harcerki im. Jakuba Kani składająca się z dwu zastępów ("Karzełków" i "Sarenek") - razem 20 osób oraz 47 Jeleniogórska Drużyna Harcerzy im. Bolesława Krzywoustego składająca się z czterech zastępów ("Sępów", "Łazików", "Buków", "Głodomorów") - razem 37 osób. Funkcje drużynowych pełnili: 32 JDH-rek - Zofia Wielgosz (przyboczna Irena Rychter), a 47 JDH-rzy - Kazimierz Chojnik (przyboczny Janusz Wąsowski). Harcerki i harcerzy z zastępów "Karzełków", "Sarenek" i "Buków" dopuszczono do przyrzeczenia.

26 października wystosowano do Komendy Hufca raport z wnioskiem o zatwierdzenie struktury szczepu i obsady personalnej. Wniosek uzasadniano tym, że szczep zebrał na SFOS 1300,- zł, odbył dwie wycieczki po około 6 godzin każda. Szczep brał w obcho-

dach "Września Jeleniogórskiego", obie drużyny odbywają systematycznie zbiórki, a harcerki i harcerze są kompletnie i regulaminowo umundurowani.

W rozkazie L. 3 z 10 listopada zawarto informację o przyznaniu stopni ochotniczki i młodzika, o ustaleniu 20 i 21 listopada dniami mundurowymi (Międzynarodowy Dzień Nauczyciela), o rozpoczęciu przez zastęp "Buków" specjalizacji w zakresie łączności. Wiesławę Kubasik mianowano redaktorem audycji radiowęzła. Rada szczeplu wystąpiła do Komendy Hufca zawiadamiając o utworzeniu dwóch drużyn zuchowych: przy 32 JDH-rek - p.o. drużynową Maria Kaszycka, przy 47 JDH-rzy - p.o. drużynowy Franciszek Baranowski.

Rozkaz L. 4 z 20 listopada zawierał wyniki biegu harcerskiego. I miejsce zajął patrol nr 6 w składzie Jaroszewicz i Motyl; II - patrol nr 2 - Szurkowski i Morawski; III - patrol nr 1 - Czarkowski i Iwaskiewicz, IV - patrol nr 3 - Surowy i Florczak.

2 grudnia poinformowano Komendę Hufca, że drużyny harcerek, harcerzy i zuchów odbyły łącznie 32 zbiórki, a zastępy - 33 zbiórki; szczep uczestniczył w obchodach Dnia Zmarłych i Dnia Nauczyciela; zorganizowano 3 wycieczki; nadano 5 audycji przez radiowęzeł.

Rozkazem L. 5 z 3 grudnia dokonano zmiany na funkcji drużynowego zuchów przy 47 JDH-rzy. Nowym drużynowym mianowano Janusza Popisa. Funkcyjnymi szczeplu mianowano: Wanda Grabowska - magazynier i Jerzy Sołowoniewski - skarbnik. Ustalono, że drużynę męską będzie specjalizować się w zakresie Młodzieżowej Służby Ruchu. Podano informację o otrzymaniu sprzętu (plecaki, pałatki, menażki, manierki, pasy, troki) oraz zapowiedziano prace w zakresie konserwacji i naprawy sprzętu szczeplu, a także uzupełnianiu elementów wyposażenia.

Rozkazem L. 6 z 10 stycznia przyznano 29 osobom stopień młodzika-ochotniczki oraz sprawności; 8 osób dopuszczono do przyrzeczenia.

Rozkaz L. 7 z 20 stycznia zawierał informacje o zmianach organizacyjnych w szczeplu. Janusz Wąsowski został mianowany przybocznym szczeplowego na prawach drużynowego. Drużynowym w miejsce K. Chojnika, który był uczniem ostatniej klasy, został Zdzisław Podolak, a przybocznym - Wiesław Sufleta. W 47 JDH-rzy rozwiązano zastęp "Łazików" (starsi przeszli do zas-

tępu "Głodomorów"); utworzono zastęp "Nieznanych" (zastępowy Wojciech Rezacz) liczący 8 osób; do zastępu "Sępów" przyjęto 3 osoby. Drużyna, jako całość, przyjęła specjalizację MSR, z zachowaniem przez "Buki" swej telefonicznej odmienności. Do udziału w kursie drużynowych dopuszczono Barbarę Podbielską i Andrzeja Szymborskiego, a na kurs zastępowych skierowano wszystkie osoby funkcję tę pełniące. 8 harcerzek dopuszczono do przyrzeczenia w dniu 24 stycznia.

Myślę, że te rozkazy i raporty do Komendy Hufca prezentują pracę szczeplu. Pragnę nadmienić, że "Liczyrzepa" uważał się za szczepl daleko odbiegający od pracy innych.

Dziś, gdy patrzę na zdjęcie z wyprawy po okolicy i znajduję siebie w otoczeniu 46 harcerzy, przechodzą mnie ciarki - jak mogłem sam z taką grupą odbywać niedzielny spacer dookoła Jeziora Pilchowickiego? Ale tak było. Tak pracowały wówczas rzesze harcerskich instruktorów. Dzięki temu Hufiec był najbardziej liczącą się instytucją organizującą pracę z dziećmi.

Muszę też przypomnieć nieodżałowanej pamięci druha Zbigniewa Kaszyckiego kierownika szkoły, w której działał szczepl. Był on jednym z pierwszych więźniów obozu w Oświęcimiu. Aresztowano go w Tarnowie za ... prowadzenie w dniu 11 listopada 1938 roku drużyny zuchowej z papierowym totemem-"tankiem". Zdjęcie tej defilady posłużyło za powód do represji.

Szkoła służyła drużynom wszystkim co miała i czym mogła. Kiedy otrzymaliśmy sprzęt przyznano nam część strychu, bo jedynie to było jeszcze wolne. Harcówki nie mieliśmy. Jej rolę spełniała klasa z naszym harcerskim wystrojem i ... okoliczne wzgórza (te w okolicy ośrodka wypoczynkowego "Rakownica"), gdzie odbywaliśmy harce w dosłownym tego słowa znaczeniu. Dla zuchów mieliśmy coś wspaniałego - obszerną, o korkowej podłodze salę gimnastyczną.

Ale najważniejszą była stworzona przez druha Z. Kaszyckiego atmosfera solidności, życzliwości i wzajemnej pomocy. W tej atmosferze drużyny nie mogły pracować byle jak, zrywami. To nie uchodziło.